

Beste Mayke en Alice, beste aanwezigen,

Hartelijk dank voor dit boek, en voor de eer om het hier van jullie in ontvangst te mogen nemen. Het ontstaan van dit boek heb ik op de voet mogen volgen. Telkens als Alice bij mij in supervisie kwam, vertelde ze enthousiast over hoe intensief jullie bezig waren met het schrijfproces. Ik wil er kort iets over zeggen als dochter, als moeder, en als gezinstherapeut.

Als dochter:

Ik vind het een bijzonder openhartig boek geworden. Zelf zou ik zo'n boek NOOIT met mijn eigen moeder hebben kunnen schrijven -- of WILLEN schrijven. Mijn moeder is inmiddels al bijna 24 jaar overleden. Ik heb dus niet de levensfase meegemaakt waarin je als dochter en moeder beiden echt volwassen bent, en samen kan reflecteren over je relatie, zoals jullie gedaan hebben.

Meestal schrijft óf de **moeder** een boek over de moeizame relatie met een dochter, óf de **dochter** schrijft een boek over de moeizame relatie met haar moeder. Dit boek is anders: zowel moeder als dochter hebben hun eigen perspectieven naast elkaar gelegd, en hebben geleerd van elkaars perspectief.

Als relatietherapeut en gezinstherapeut ben ik gefascineerd door familiebanden, door patronen in relaties. Ik vind het enorm interessant welke intergenerationele boodschappen worden doorgegeven, en hoe dat gebeurt. Ik bedoel hiermee: welke waarden draag je als gezin over op je kinderen, en hoe doe je dat. Zo zijn er expliciete en impliciete boodschappen. De impliciete boodschappen bestaan uit wat je je kinderen voorleeft. Natuurlijk zijn we bewust bezig om expliciet de goede ideeën over te brengen op onze kinderen. We zeggen bijvoorbeeld dat de kinderen na de scheiding zowel met moeder als vader een goede band moeten hebben. Maar de IMPLICIETE boodschappen komen onbewust naar buiten, en de kinderen lijken die wel door osmose tot zich te nemen. Het kind neemt dingen waar, en maakt daar haar eigen verhaal van. Die eigen verhalen blijven vaak onverteld.

Het zijn juist die niet-bewuste, impliciete zaken die Alice en Mayke in hun boek hebben onderzocht. Dat is geen makkelijke zoektocht. Het vereist lef, eerlijkheid en een grote bereidheid tot zelfreflectie en zelf-onderzoek.

Ik denk dat het schrijfproces daarvan misschien een weerslag is? Aanvankelijk bestond het boek uit twee delen: een verhaal van Alice als moeder, en een verhaal van Mayke als dochter. Pas nadat die twee perspectieven helder beschreven waren, kon de integratie daarvan beginnen. Uiteindelijk kreeg het boek zijn huidige vorm, een dialoog door het hele boek heen.

Groei ontstaat als er nieuwsgierigheid en openheid is naar het verhaal van de ander. Dat zien we in dit boek. We worden deelgenoot van de heen en weer gaande beweging tussen generaties: waar de ene generatie vooral de vrijheid en liefde zoekt (als reactie op inperking en emotioneel tekort), zoekt de volgende generatie weer afstand, als reactie op teveel liefde en nabijheid (emotioneel teveel). En daarmee verliezen we vaak de middenweg. De impliciete, onbesproken zaken leiden dan tot verwijdering en onbegrip. Maar als je het lef hebt om daar wel woorden aan te geven, zoals jullie in dit boek gedaan hebben, dan ontstaat er ruimte voor groei.

Resultaat van die zoektocht is een mooie balans tussen onafhankelijkheid en betrokkenheid. Een gelijkwaardig contact tussen twee autonome, liefdevolle vrouwen die niet bang zijn voor het verschil. Jullie hebben een mooie, sterke verbinding gemaakt, waar veel lezers inspiratie aan kunnen ontleen.

Als moeder:

Mijn eigen dochter is nu 25, en zij heeft het vaak over "TMI: Too Much Information", mam! Daarmee geeft ze aan dat ze niet wil horen over dingen die voor mij erg persoonlijk of intiem zijn. Het is een signaal om enige afstand te houden. Misschien is dat iets van de huidige generatie, maar misschien ook vooral van de levensfase waarin zij als jonge vrouw zit. Ik ben benieuwd wat zij van jullie boek vindt. Ik zal het te zijner tijd aan jullie laten weten!

Aan iedereen die iets wil leren over moeders en dochters, over losmaken en toch verbonden blijven, wil ik dit boek van harte aanbevelen. Dank voor jullie mooie en leerzame boek!

Karin Wagenaar, 28 maart 2019